

נח משיב

עניינים מתורת מרן רבנו הגדול הגאון רבי מאיר מאזוז זצוק"ל
מאת חתנו נאמן ביתו מורנו ראש הישיבה
הגאון הגדול הרב ליאור כהן שליט"א

הסוד מאחורי התיקון הגדול של התיבה

אם אפילו על נח, שהתורה עצמה מעידה עליו שהיה "איש צדיק תמים", היו שדרשו אותו לגנאי – מה אנחנו נגיד? | מדברים עליך מאחורי הגב? הרה"צ רבי מאיר מפרמישלאן מציע זוית מפתיעה ומחזקת לחיים | דור המבול שקע בגזל ובחמס, אך נח ומשפחתו עבדו יום ולילה בתוך התיבה ע"מ לייצר לעולם תרופה חדשה לחלוטין | פרשת השבוע מגלה לנו כיצד מהפך של נתינה מצליח לשנות את ההנהגה מהקצה לקצה?

המאור הגדול

חתנא דבי נשיאה מורנו
ראש הישיבה הגאון הגדול
הרב ליאור כהן שליט"א
ברעיון מוסרי לפרשת השבוע

שבת שלום לאחי ואחובי! פרשת השבוע - נח ואת בני ביתו, ומציל אותם בתוך התיבה. אבל ההצלה לא באה סתם. ההצלה באה על ידי הכח המתקן לאותו רוע, לאותו חמס.

ואת זה אנחנו צריכים ללמוד: כאשר אנחנו רוצים לתקן, לא רק מתקנים שלא יהיה רע, אלא נח ובני ביתו כל שנים עשר החודשים שהם היו בתיבה הם התעסקו בחסד, חסד, חסד ונתינה. זה היה הכח שמתקן, זה היה הכח שתיקן את העולם, את הרוע ואת הקלקול של העולם.

כאשר בני האדם שינו והחליפו צד לגמרי, גם הקדוש ברוך הוא - "ויעבר אלהים רוח" - מדת הדין התחלפה במדת הרחמים, ואז "וישכו המים" - הכל הפך להיות רגוע יותר, טוב יותר.

מגלה לנו התורה פה סוד גדול: כאשר אנחנו רוצים לעקור פורענות, אנחנו צריכים לטפל ולעשות טיפול שורש. אנחנו צריכים להגביר מדה טובה, ואז הקדוש ברוך הוא יגביר עלינו ועל כל ישראל כהנה וכהנה מדות טובות וחסדים גדולים.

שבת שלום ומבורך!

יש דיבור דרך צחות של רבי מאיר מפרמישלאן. "איש צדיק תמים ה'ה' ב'דלתיו' (ו', ט'). רש"י (ד"ה בדורותיו) כותב: "יש מ'רבותינו דו'רשים אותו ל'שבח, ו'יש ש'דו'רשים אותו ל'גנאי' וכו'. היה אומר הצדיק מפרמישלאן: נו לפעמים אדם שומע - "זה דיבר עלי", "זה דיבר עלי"... אל תקח ללב. תראה, אפילו אדם גדול, שהתורה היא שמעידה עליו שהוא היה "איש צדיק תמים", יש מי שדורשים אותו לגנאי. אז תדע שאתה עוד הרבה פחות, אם כן זה בסדר, תקבל את זה בסלחנות. זה כמובן דרך צחות, אבל זה חיוזק טוב לחיים!

בואו נראה דבר נפלא: "ויעבר אלקים רוח על הארץ וישכו המים" (ח', א'). אומרים רבותינו: הדור הזה - "כי מ'לאה הארץ חמס מפניהם" (ו', י"ג). הדור הזה היה מלא גזל, מלא מלא רוע. ואז הקדוש ברוך הוא לוקח את

חנוד לנער

תשובות בחינוך שהשיב מרן רבנו הגדול הגאון רבי מאיר מאזוז זצוק"ל בכתב ידו

שאלה: בקשר לחוגים לבנות גיל 3-5

מחוץ למסגרת בית הספר כגון חוגי

יצירה, ניגון, ריקוד ועוד. הדבר מקובל

בבית הספר ומועיל לרישום ולרושם מצד שני האם זה נוגד את עקרונות הצניעות שלא תהיה יצאנית?

תשובה: בת שתין כבת שיתי לקל טבלא רקדא (גמרא מו"ק. ועיין תורה תמימה פרשת וישלח בפסוק ותצא דינה). ובלבד שייעשה בצניעות.

שאלה: האם כדאי שמלמד יכניס מחשב לביתו להכנת שעורים ולצורך עבודה של המכללה כדי שיהיה יותר קל?

תשובה: ויסביר לילדיו שזה לצורך פרנסתו דוקא.

שאלה: עידוד לימוד משניות בע"פ בכיתות א' ב'?

תשובה: עם הבנת המילים לפחות.

שאלה: ישנם המציעים לעשות מתכונת כימי קדם דהיינו שמלמד יעלה עם הכתה שלו במשך 3 או 4 שנים כגון מלמד כתה א' ילמד את אותם תלמידים עד כתה ג' וכך הרב לא יצטרך כל שנה להכיר שוב את התלמידים וכן ישקיע עליהם יותר אף בסוף שנה. מצד שני החסרונות הם שמלמד בד"כ מתמצא יותר בגיל אחד וכן בחומר לימודים השייך לאותו גיל ואינו מספיק מומחה לחומר של 3 שנים ועוד שילד שלא יתקשר טוב עם הרב או להפך לא יהיה לו פתרון עד סוף המחזור מהי הדרך שכדאי לנקוט?

תשובה: שב ואל תעשה עדיף. כפי שנוהגים עכשיו.

הדלקת נרות מוצ"ש ר"ת

י"ם:	17:31	18:41	19:23
ת"א:	17:48	18:43	19:19
חיפה:	17:36	18:42	19:18
ב"ש:	17:48	18:43	19:20

אורי לוזון בן רבקה, סיגילת לוזון בת אילנה, בן בנימין לוזון בן סיגילת, לינוי לוזון בת אורלי, רועי לוזון בן סיגילת, רעות לוזון בת סיגילת, אביב צמח בן סיגל, שיר צמח בת פנינה, אליענה צמח בת אביב ושיר, סיגל צמח בת גורג'יה

העלון מוקדש להצלחה בכל העניינים:

אור הנאמ"ן

הלכות והנהגות מתורת מרן רבנו הגדול הגאון
רבי מאיר מאזוז זצוק"ל, מפי חתנו נאמן ביתו מורנו
ראש הישיבה הגאון הגדול הרב ליאור כהן שליט"א *

אשרי תמימי דרך - מענייני ודיני תפילת הדרך

כמי שנמסר לסרדיוט

הגמרא במסכת שבת (ל"ב ע"א) אומרת: אדם יוצא לשוק, פעולה לכאורה הכי פשוטה - יהא בעיניו כמי שנמסר לסרדיוט. מסרו אותו, עצר אותו איזה קצין, לך תדע מה יהיה, איך יהיה. אדם שחש בראשו - אם כואב לו הראש, לא מדובר בכאב ראש גדול, חש מעט בראשו - יהא דומה בעיניו כמי שנתנוהו בקולר. הוא כבר במעצר! על מה? סך הכל קצת כאב ראש. מלמדת אותנו הגמרא: שום דבר אינו מובן מאליה. לכל דבר אדם צריך לצרף תפילה, בקשה. פעולות הכי פשוטות - אדם הולך לשוק, הולך לקניות: "רבונו של עולם, שהכל יעבור בשלום". זו תפילה שצריכה ללוות אותנו על כל צעד ושעל.

הנכנס לכרך

הימים הללו הם ימים של "אשרי תמימי דרך" (תהלים קי"ט, א') - הולכים, באים, מטיילים. הגמרא במסכת ברכות (נ"ד ע"א) אומרת: הנכנס לכרך מתפלל שתיים, אחת בכניסתו ואחת ביציאתו. בכניסתו מבקש, ביציאתו נותן הודאה: "רבונו של עולם, תודה רבה שהכניסה אל העיר עברה בשלום". רש"י מסביר שם מה יש בכניסה אל הכרך: שם מצויים מושלים רעים ומחפשים עלילות. בחורי ישיבות בזמננו - כמה טוב שלא יצאו לשום מקום, אבל אם כבר הם צריכים לעשות איזה סיבוב, עליהם להתפלל מאותם שמחפשים עלילות על בני התורה "הַיְקָרִים, הַמְסֻלָּאִים בְּפֹז" (איכה ד', ב'). וגם מי שנכנס למרחץ, אומרת הגמרא, יש לו תפלה. ודברים אלו נפסקו בשלחן ערוך (או"ח סי' ר"ל).

"המלך בקונן וצא"

אדם שיוצא לדרך, אומרת הגמרא במסכת ברכות (כ"ט ע"ב) חידוש שמלמד אליהו הנביא את רב יהודה אחוה דרב סלא חסידא: "לא תרתח ולא תחטי" - אל תבוא לידי כעס, כדי שלא תבוא לידי חטא. "וכשאתה יוצא לדרך, המלך בקונן וצא" - תתייעץ לפני שאתה יוצא בבורא עולם. שואלת הגמרא: מאי "המלך בקונן וצא"? איך אני יכול להתיעץ? אני יכול לשאול אותו, לקבל ממנו תשובה? אמר רבי יעקב אמר רב חסדא: זו תפילת הדרך. לומר תפילת הדרך, שהדרך תעבור בשלום.

סגולות לדרך

מלבד זה יש כמה סגולות שמובאות בכף החיים (סי' ק"י סק"ד, כ"ז): אם אדם יכול להיות שליח לדבר מצוה - משהו ייתן לו כמה מטבעות: "כאשר אתה מגיע למקום פלוני שאליו אתה מתכוון לנסוע, שים את זה שם בצדקה". אז הוא שליח לדבר מצוה, ו"שלוחי מצוה אינם ניוקין" (פסחים ח' ע"א). ובכלל, כאשר אדם רוצה לצאת לדרך - טוב שיתן צדקה לפני כן. כמו שהפסוק אומר: "צֶדֶק לְפָנָיו יִחַלֵּף" - קודם יתן צדקה, ואז "יִשְׁשֶׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו" (תהלים פ"ה, י"ד) - ואז יצא לדרך.

בלשון רבים

מעבר לכל הסגולות, יש לנו את תפילת הדרך. כמו שפסק מרן (ש"ע או"ח סי' ק"י ס"ד), את נוסח תפילת הדרך צריך לומר בלשון רבים. כך כותב אב"י: תמיד טוב שאדם ישתף עמו עם הציבור. אדם לא מתפלל רק על עצמו - אלא על עצמו ועל כל הנוסעים בדרכים. רש"י כותב שכאשר אדם משתף עמו עם הציבור, מתוך כך תפלתו נשמעת [וראה ברכות ל' ע"א]. וזה לא רק בתפילת הדרך: כל פעם שאדם מבקש רפואה - "בתוך שאר חולי עמו ישראל", זיווג - יחד עם כל הרווקים. כך לצרף עצמו עם הציבור. זה הנוסח.

עומד או יושב?

איך צריך לומר תפילת הדרך? האם עומד, או אפשר גם יושב? הגמרא (שם) מביאה

מחלוקת רב חסדא ורב ששת. רב חסדא אומר: צריך לאומרה מעומד. רב ששת אומר: אפשר גם יושב.

מספרת הגמרא שפעם הלכו רב חסדא ורב ששת בדרך. רב ששת היה סגי נהור. הוא הולך, והוא יודע שלידו מתהלך רב חסדא, מדברים דברי תורה. פתאום רב חסדא לא לידו. אז הוא שואל את השמש שלו: "מה קורה? איפה רב חסדא?" אומר לו: "הוא עצר, הוא עמד להגיד תפילת הדרך". אמר לו רב ששת לשמשו: "תעמיד גם אותי". גם ככה עוצרים - אז למה שאני לא אעמוד? נכון שדעתי שאפשר לשבת, אבל מהיות טוב אל תקרא רע. אז אני יכול לעמוד - למה שלא אעמוד?

יש כמה ראשונים שתפסו כדעת רב חסדא: תוספות מביאים כך בשם רבנו יוסף, כך רבנו ירוחם ורבי דוד אבודרהם פסקו כדעת רב חסדא. גם הרי"ף והרא"ש כתבו כרב חסדא, שאמר מעומד עדיף יותר. אלא שמרן בבית יוסף (או"ח סי' ק"י) כתב שכוונתם רק מתורת עדיפות - זה לא חובה מן הדין. אבל אם אתה יכול לעמוד, ואתה לא נמצא בשיירה שאתה מעכב אותם - תעצור ותברך בעמידה. כאשר אדם רוכב על גבי בהמה - זה עוד יותר קל, כי הוא יושב, והשאלה האם רוכב כמהלך דמי או לא. וברכב זה עוד יותר קל. לכן למעשה, מי שאינו הנהג - יברך בעמידה. והנהג, אם יכול לעצור באיזה מקום בקלות, בלי לסכן שום דבר, יעמוד ויברך - אך זו מדת חסידות, ומן הדין לא צריך, ויכול לברך תוך כדי נסיעה.

בשם ומלכות?

תפילת הדרך מסתיימת ב"ברוך אתה ה' שומע תפלה". האם אומרים שם ומלכות או לא? הרמב"ם השמיט לגמרי את דין תפילת הדרך. מרן בבית יוסף העיר על זה: למה השמיט ולא כתב את כל הפרטים? הפרי חדש (שם סי' ק"י באות ד') כתב ליישב את דעת הרמב"ם. תמצית דבריו: שדין זה הוא רק במקום סכנה, וגם שם יש נוסח אחר של תפלה קצרה. אבל תפילת הדרך, אומר הפרי חדש - לא, אין צורך לומר אותה.

מלבד זה יש את דעת המשנה ברורה (סק"ל), שתפילת הדרך בשם ומלכות היא רק אם אדם רחוק פרסה מהעיר. ולהיות מרחק פרסה מהעיר - זה קרוב לארבעה קילומטר - כמעט לא מצוי היום בארץ ישראל. ולכן מן הדין, דעת מרן ראש הישיבה זצוק"ל שמברך בלי שם ומלכות (וכפי שנביא את דבריו בסמוך), שמעולם לא נהגו לברך בשם ומלכות. גם בשו"ת ישכיל עבדי (ח"ז) אומר שלא נהגו להזכיר שם ומלכות. אמנם יש את דעת מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, ביביע אומר (ח"א סי' י"ג) - שם יש לו תשובה לרבי משה מימון, הוא נכנס לכמה דברים בעניין ברכת הגומל, ושם בסופו כתב לברך בשם ומלכות.

להקדים תפלה לצרה

כתוב בגמרא (סנהדרין מ"ד ע"ב): "לעולם יקדים אדם תפלה לצרה, שנאמר: 'הַיְעֲרַף שׁוֹעֵף לֹא בָצָר' (איוב ל"ו, י"ט). אם אתה עורך שוועה לקדוש ברוך הוא לא בשעת צרה - לפני כן: אדם נוסע לנסיעה בין - עירונית, ייתן צדקה, עשרים שקל בקופה - יתפלל. יש תפילת הדרך.

תפילת הדרך - רוב העולם אומרים אותה בשם ומלכות. אבל כשאדם נוסע מעיר לעיר, על פי המשנה ברורה, אם יש ישובים באמצע הדרך תוך ארבעה קילומטר מכאן וארבעה קילומטר מכאן - אז אומרים בלי שם ומלכות. כמעט תמיד יש ישובים. אתה נוסע לירושלים לדוגמה, אתה נוסע לכל מקום יש ישובים בדרך. ברוך ה', ארץ מלאה ישובים. פעם הייתה חרבה, שממה, עכשיו מלאה ישובים. חוץ מאם אדם נוסע לאילת - אז יש לו כמה שעות טובות שאין שם ישוב, אז יברך בשם ומלכות. אבל אם אדם נוסע במקום שיש ישובים פה ושם - יברך בלי שם ומלכות. הרב עובדיה ע"ה דעתו אחרת, אבל נהגנו תמיד בלי שם ומלכות. וגם יש לנו את הפרי חדש והרמב"ם, שסוברים בכלל תפילת הדרך בלי שם ומלכות.

ומה אנחנו מרוויחים בזה? בלי שם ומלכות אדם יכול להוסיף דברים. יש נוסח שקבעו חכמים, אם יש בה "ברוך אתה ה' שומע תפלה" - אתה לא יכול להוסיף כרצונך.

”רק תגרשו את הדבור הזה!”

כתוב שם: **”וַתִּצְיֶלְנוּ מִפֶּה כָּל אוֹיֵב וְחַיּוֹת רָעוֹת בְּדֶרֶךְ”**. היה פעם נהג לא כל כך דתי שהסיע אברכים. שמע אותם אומרים תפילת הדרך, מזכירים ”חיות רעות”. אמר: **”בחיכם, איזה חיות רעות יש היום? פעם היו חיות רעות - ”וַתִּצְיֶלְנוּ מִפֶּה כָּל אוֹיֵב וְחַיּוֹת רָעוֹת”** (מלכים ב' ב', כ"ד) - אז היו דובים. היום אין דובים, הכל סגורים שם בגן החיות, אין שום דבר. מה זה 'חיות רעות'? אתם מדברים דברים שאין להם משמעות”. הוא אמר דבר כזה - ובדיוק נכנס דבור לאוטו. התחיל לצעוק: **”טוב, טוב, תגידו 'חיות רעות', רק תגרשו את הדבור הזה!”** וַיִּסָּר מִעָלָיו רַק אֶת הַפֶּה הַזֶּה! אז גירשו אותו. אמר: **”טוב, תגידו מה שאתם רוצים”**.

תאונות דרכים ומחבלים

אבל לעומת זה, יש דברים אחרים שלא תיקנו רבותינו. לא הייתה תאונת דרכים בזמנם - אין דבר כזה תאונת דרכים. לא היו מחבלים הולכים באמצע הדרך ואורכים לאנשים. היום יש דבר כזה. לכן אתה יכול לומר גם: **”וַתִּצְיֶלְנוּ מִכָּל מִינֵי פִגְעִים רָעִים, מִתְּאוֹנֵת דְּרָכִים, מִסַּכְנַת מַחְבָּלִים”** - כי אני אומר בלי שם ומלכות, אני יכול להוסיף מה שאני רוצה. ואני מוסיף אחר כך: **”וַתִּחְזִירְנוּ לְבִיתְנוּ בְּרִיאִים וְשְׁלוּוִים וְשִׂמְחִים... וְשִׁמְעַת תַּפְלָתְנוּ, כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּת כָּל פֶּה”**.

”ובצל חמה רב פשע”

שיחזור הביתה שהוא שלי, שהוא שקט. לפעמים לא קורה לו כלום, אבל גנבו לו, שכח דבר, כולו מבולבל. כתוב במשלי: **”וּבְצֵל חֶמֶה רַב פֶּשַׁע”** (משלי כ"ט, כ"ב). **”פשע”** בתנ"ך זה מרד, ככה כתוב בגמרא ביומא (ל"ו ע"ב): **”פשיעים - אלו המרדנים”**. אבל בלשון חכמים **”פשע”** פירושו שכחה - **”גזרה שמא יפשע”**, רש"י אומר (ביצה ט"ו ע"ב): **”שמא יפשע - שמא ישכח”**. אותו דבר בברכות (כ"ח ע"א), שם נאמר: המתפלל מוסף אחרי שבע שעות, אפילו שזמנה כל היום, נקרא פושע **”ש”ע או”ח ס”ו רפ”ו ס”א”**. מה זה פושע - מורד? אם הוא מורד, הוא מתפלל? **”פושע”** הכוונה **”שכחן”**. ככה כתב הרב עובדיה ע”ה בחזון עובדיה (ח”א, עמ' רנ"א).

אז יש **”פשע”** כך, ויש **”פשע”** כך. הפסוק הזה במשלי - פירושו כך: **”וּבְצֵל חֶמֶה רַב פֶּשַׁע”** - אדם שהוא כועס - רב השכחה, ישכח הרבה דברים מהכעס שלו. **”אוי, שכחתי את זה! אוי, שכחתי את זה!”** כל הכועס - חכמתו מסתלקת ממנו **”פסחים ס”ו ע”ב”**, זכרוננו מסתלק ממנו. לכן לא די שנחזור הביתה לשלום, אלא בריאים, שלווים ושמחים. כל זה ניתן להוסיף, כיון שאתה אומר בלי שם ומלכות. כדאי תמיד לומר את זה - מה אתה מפסיד? להקדים תפלה לצרה.

במקום סכנה

וכל זה דוקא במקום שאינו נחשב מקום סכנה מובהק - אז צריך שיעור פרסה, זאת אומרת זמן של הילוך פרסה, כפי שמדדו לנו חז”ל. יש גם בזה דעות, אבל בכל אופן המקובל שזה שיעור 72 דקות. זה דוקא כאשר זה לא מקום סכנה. אבל במקום סכנה ההלכה אומרת כך: רבנו יונה בברכות - מביא את זה הבית יוסף - וגם כותב השלחן ערוך (או”ח ס”י ר”ט ס”ז), שבמקום סכנה לא צריך שיעור, זה לא תלוי בזמן, כל רגע שם זו סכנה מוחשית, ולכן צריך לומר על זה הודאה. וכפי שנביא מיד את דברי מרן זצוק”ל בזה.

”נגד האבנים - רק תפלה!”

היינו באיזה מקום, אמרו לנו כאן זה הספר. פעם, כשהיה גוש קטיף ועוד כמה ישובים שם - שא-נור, נחל עוז, ועוד כמה יישובים - היה בסדר. עכשיו אנחנו נמצאים על הספר, וערבים יכולים לזרוק אבנים מסוכנות. מי שנהג באוטו אמר: זה לא אבנים, זה סלעים - חצבו אותם מהר סיני. אבל יש לנו אוטו ממוגן. הממוגן הזה זה רק ממוגן נגד ירי, אבל נגד האבנים אין מה לעשות - רק תפלה - תפילה שלא יורקו עלינו אבנים ב”ה.

אמרת: אף על פי שאנחנו מברכים תפילת הדרך בלי שם ומלכות - ככה אומר המשנה ברורה, שאם יש ישובים מכאן ומכאן תוך ארבעה מילין, מברכים בלי שם ומלכות, ככה אנחנו נוהגים, גם הרמב”ם כתב אותה בלי שם ומלכות, והפרי חדש - בלי שם ומלכות - אבל כאן, שזה מקום מסוכן, בירכנו בשם ומלכות. הרב עובדיה דעתו תמיד לברך בשם ומלכות.

ברכה הסמוכה לחברתה

צריך לדעת שיש הבדל כאשר אנחנו מברכים בשם ומלכות. מרן מביא (ב”י או”ח סי' ק”י) בשם מהר”ם מרוטנבורג - רבנו מאיר מרוטנבורג - שכאשר היה יוצא לדרך ומברך תפילת הדרך, היה סומך אותה לברכת **”הגומל חסדים טובים לעמו ישראל”**. כיון שהפוסקים נדרשו לשאלה למה תפילת הדרך אינה פותחת בברוך: אנחנו רגילים שכל הברכות כולן פותחות בברוך, ואם זו ברכה ארוכה יש לה פתיחה בברוך וחתימה בברוך, ואילו תפילת הדרך רק חותמת בברוך. יש כמה טעמים לדבר, אבל מהר”ם מרוטנבורג אמר: בוא נסמך אותה לברכה אחרת, ואז **”ברכה הסמוכה לחברתה”** אינה צריכה להיות פותחת בברוך. והיה סומך אותה לברכת **”גומל חסדים טובים לעמו ישראל”** - כפי נוסח האשכנזים זו הברכה האחרונה של ברכות השחר. לדידן, הספרדים מסיימים בברכות התורה, אשכנזים מסיימים בברכה הזאת. ולכן היה סומך לה את הברכה הזאת.

אמנם אם כך, יוצא שהוא מברך את זה עוד קודם יציאתו לדרך. מתי היה אומר ברכות השחר? מסתבר שהיה קודם כל אומר ברכות השחר, מתפלל, ולאחר מכן יוצא לדרך. אם כן יוצא שהיה אומר אותה מוקדם. גם דעת הרב טורי זהב, שאת תפילת הדרך אפשר לומר עוד בבית לפני שאתה יוצא. חלקו עליו האחרונים - המאמר מרדכי ועוד - כפי פשט דברי מרן, שצריך לומר אותה כאשר אדם כבר מחזיק בדרך. כך גם מרן זצ”ל היה נוהג: כשיוצאים מבני ברק, נכנסים לכביש גאה, מתרחקים קצת - ואז היה אומר תפילת הדרך. אבל מדברי המהר”ם מרוטנבורג נראה שהיה אומר אותה עוד בביתו.

הרב כף החיים הביא את דברי המגן אברהם בשם האגודה והשל”ה, שעדיף לסמוך אותה לברכת הנהנין: קח איתך איזה משהו, תברך **”שהכל”**, תברך איזו ברכה, ואז מיד תסמוך לה את תפילת הדרך. אם אדם מברך **”שהכל”**, אז צריך לאכול קודם כל, אבל אם אדם סומך אותה לברכה אחרונה, אז זה יותר טוב. אבל כל זה דוקא אם אומר בשם ומלכות. כאשר אינו אומר בשם ומלכות - אין בזה צורך בכלל לסמוך.

בלי שם ומלכות - שלשה הבדלים

ואם כן, כאשר אנחנו לא אומרים בשם ומלכות: קודם כל, לפעמים אדם חושב שהדרך לא תיקח 72 דקות, אבל קצת עומסי תנועה, ופתאום אדם רואה שהדרך מתארכת. אז אם זה בשם ומלכות והוא מסופק בהתחלה - הוא לא יכול לברך מספק, אבל אם אינו מזכיר שם ומלכות - יכול לברך אפילו מספק. דבר שני - יכול לברך עם הוספות, כפי שאמר מרן זצוק”ל (לעיל). הדבר השלישי - עניין של ברכה הסמוכה לחברתה.

תפילת הדרך במטוס

דין נסיעה במטוס: האם יש על כך תפילת הדרך או לא?

יש חכם אחד שאמר לא מברכים, הרוגאטשובר, היה חריף מאד. כל שאלה - שולף לה מקור. שאלו אותו: **”אומרים תפילת הדרך במטוס? או אומרים הגומל אח”כ?”** אמר: **”לא אומרים”**. למה? כי יש גמרא בחולין (קל”ט ע”ב): **”שואמרת האויר לא נקרא דרך - זה דרך נשר איקרי, הגמרא שאלה: אם אדם מצא קן של ציפורים בשמים - בגובה רב מאד, צריך לשלח אותם? ”שֶׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ”** (דברים כ”ב, ז’). אמר לא! אף על פי שכתוב **”דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בְּשָׁמַיִם”** (משלי ל’, י”ט), ולכאורה זה נקרא דרך **”כִּי יִקְרָא קֵן צִפּוֹר לְפָנָיו בְּדֶרֶךְ”** (שם, ו’) - אבל זה **”דרך הנשר”**, זה לא **”דרך”** סתמא. אם כן, איך תברך תפילת הדרך? האויר זה לא דרך.

אז האדמו”ר מליובאוויטש מקשה עליו: לפי דבריו יוצא שאדם פטור מלימוד תורה במטוס, שנאמר **”וּבְלִקְתָּךְ בְּדֶרֶךְ”** (דברים ו’, ז’) - בשכנך לא, בקומך לא, בשבתך בביתך לא, בלכתך בדרך - זה לא דרך? ! אלא אמרו שאמר זאת בדרך חריפות. מן הדין - במטוס יש חיוב.

אם כן, יש לנו ברכה בשם ומלכות בנסיעה במטוס.

יהי רצון שבזאת עולם ישמור את כל נוסעי הדרכים, בכל צורה שהיא - נוסעי דרכים, ימים, מטוסים - כולם, כולם, יחד עם כל חיילינו היקרים. שבזאת עולם ישמור ויגן, ויקיים בנו מקרא שכתוב: **”כִּי מִלֶּאֱקִיּוֹ יֵצֵא לָךְ לְשִׁמְךָ בְּכָל דֶּרֶךְךָ”** (תהלים צ”א, י”א).

פנינה מהפרשה

הרב מיכאל סעדיה שליט"א
מנהל ת"ת 'אור המאיר'

וישלח את היונה

"יון" וכל פגעי תרבות של אומה זו, עד שהיא שבה אל התיבה אל נח, המושיט את ידו לקבלה ולהצילה. (ובדרוש: נח + יד = 72 = מכבי (מי כמוך באלים ה')) היונה מביאה איתה עלה זית בפיה לרמז על התפילות והשמן טהור שהדליקו בו את המנורה וכך להורות שכוחנו בפנינו ועלינו לסמוך רק על ה' כדי להילחם בטומאה.

דברים אלו נושאים בחובם מסר נוקב לתקופתנו: המכול משתולל בחוץ – פגעי הטכנולוגיה והניסיונות העצומים האורבים לכל בן ישיבה ובחור. העצה היחידה היא להתבצר בתוך ה"תיבה", ולשמור על עצמנו מהמפגעים הרוחניים הנמצאים בחוץ.

בפסוקים מצינו שנח מושיט את ידו לקבל את היונה אל התיבה. יש להבין: מדוע הכתוב מציין "היונה" בה' הידיעה? הרי נח הכניס לתיבה שבעה זוגות מכל עוף טהור, ואם כן היו עמו בתיבה עוד שישה זוגות של יונות?

נראה לומר שהתורה מרמזת במעשה שליחת היונה על גלות יון, כידוע נמשלו ישראל ליונה ולכן משתמשת התורה ב"היונה" הידועה. כל עוד הייתה היונה בתוך התיבה, היא הייתה שמורה ומוגנת מכל המכול שהשתולל בחוץ.

המילה היונה היא תיבה המוקפת "ה" מצד אחד ו"ה" מצד שני אך כשהיונה יוצאת מחוץ לתיבה, היא נפגשת עם

היום בחינוך

הרה"ג הרב יורם חדאד שליט"א
משגיח בישיבת 'כסא רחמים'

עידוד ילד מופרע - דוחה!

וכיצד מעודדים ילד מופרע? כדי להסביר זאת נשתמש במשל: ידוע ומפורסם, שלכל אדם יש אוהבים וגם שונאים. אם נשאל את השונא שלו אודותיו, הוא יתקשה למצוא אצלו נקודות חיוביות. ומדוע? פשוט! משום שהוא שונא אותו! לעומת זאת, אם אותו אדם ימות, נבחין שיותר קל לשונא שלו לדבר עליו טובות, וזאת משום שהוא מת! ומה ההבדל, הרי סוף-סוף גם המת נשאר אותו אדם? התשובה: כל זמן שהשונא היה חי, הוא היה לרועץ לאותו שונא, והשונא היה

משוחד לרעה, מחשבתו היתה נתונה כיצד להחזיר מלחמה השערה לשונאו, ומשום כך לא היה מסוגל לחשוב טוב על שונאו. מה שאין כן כאשר הוא נפטר, אין לו איתו תחרות, וממילא אין לא "נגיעה" לשנאותו, ולכן הוא מוצא נקודות חיוביות אצל השונא. להבדיל, כך אצל הילד הדוחה: לנו, ההורים, ישנה נגיעה נגד מעשיו, ולכן קשה לנו לראות אצלו נקודות זכות. מה שמטריד אותנו אלו המעשים הרעים של הילד. אנחנו מבזבזים הרבה אנרגיה במרדף אחרי השלילה זה חבל!

ברכת 'סימן טוב ומזל טוב' לכבוד ידידנו
היקר מר **אפרים פתיה** ורעייתו מרת
ג'סיקה לרגל שמחת בר המצוה לבנם
אהרן שיחי'. יהי רצון שיזכו לגדלו לחופה,
למצוות ולמעשים טובים, אכ"ר.

מוסדות 'אור המאיר' משגרים ברכת 'מזל טוב'
חמה ולבבית לכבוד ידידנו היקר מר **בן לוזון** לרגל
שמחת פדיון הבן לבנו בכורו **ליאו דוד** נ".
יהי רצון שתזכו לגדלו לתורה, לחופה, למצוות
ולמעשים טובים. ברכתנו שלוחה גם לסבא היקר מר
אורי לוזון שיזכה לראות בשמחת כל בניו וצאצאיו
מתוך בריאות ונחת אושר ועושר וכבוד, אכ"ר.

מורנו ראש הישיבה שליט"א
במשא פתיחת זמן חורף
בהיכל הישיבה הגדולה

מורנו ראש הישיבה שליט"א משתתף השבוע
בשמחת נישואי בנו של הגאון הרב **אליהו כהן**,
מחשובי הרמ"ם בישיבה לצעירים 'מאור יוסף'. ברכת
'מזל טוב' שלוחה לכבוד הרב, ויזכו לבנות את ביתם
בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה. אכ"ר.

מורנו ראש הישיבה שליט"א
במעמד שמחת פדיון הבן לבנו של
ידיד המוסדות מר **בן לוזון** הי"

מעוניין להיות שותף בזיכוי הרבים? קח חלק בהפצה ובהחזקת העלון!
לפרטים ותרומות: 055-9887266

העלון בחסות:

רחוב המעגל 1 רמת גן
טלפון: 050-3331043

שבת קודש

הלכה ופרשת שבוע -
בשעה **16:15**,
בית הכנסת 'סיני',
רחוב שדרות רמז 10
בני ברק.

יום שלישי

ספר 'אורחות צדיקים',
חובת האדם בעולמו, תיקון
המידות והדרכה ישרה -
בשעה **20:00**, בית משפחת
צמח, רחוב נתן 16 קומה 2,
רמת גן.

יום שני

ספר 'חובות הלבבות'
שער הביטחון -
בשעה **20:00**,
בית הכנסת 'היכל משה',
מגדל משה אביב, רחוב
ז'בוטינסקי 7 רמת גן.

יום ראשון

גמרא - בשעה **18:00**, בית
הכנסת 'היכל משה', מגדל משה
אביב, רחוב ז'בוטינסקי 7 רמת גן.
השיעור השבועי 'אור הנאמן' -
בשעה **20:30**, רדיו 'קול ברמה'.
ניתן להאזין בתדרים: 105.7, 104.3, 92.1

שיעוריו
הקבועים
של מורנו
ראש
הישיבה
שליט"א: